

Utlåtande 2007:181 RVII (Dnr 325-1744/2007)

Rätten till skälig levnadsnivå – Stockholm som en attraktiv stad för alla

Motion av Ann-Margarethe Livh och Karin Rågsjö (båda v) (2007:16)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2007:16) av Ann-Margarethe Livh och Karin Rågsjö (båda v) anses besvarad.

Föredragande borgarrådet Ulf KristerSSon anför följande.

Ärendet

En motion (2007:16) om rätten till skälig levnadsnivå har inkommit från Ann-Margarethe Livh och Karin Rågsjö (båda v). I motionen föreslås att kommunfullmäktige ska göra en bred översyn av skälig levnadsnivå i staden.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Skärholmen och Älvsjö.

Stadsledningskontoret kan konstatera att en genomgripande översyn och revidering av regler för ekonomiskt bistånd redan har genomförts. Kommunfullmäktige fattade beslut i ärendet den 1 oktober 2007. I de reviderade riktlinjerna finns nya avsnitt om både barn- och kvinnofridsperspektiven. Stadsledningskontoret anser att genomförd revidering innehåller de flesta av de kriterier som motionärerna efterfrågar.

Socialtjänstnämnden anser att en bred översyn av den skäliga levnadsnivån, inom ramen för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1§ socialtjänstlagen (SoL), har genomförts i och med det nyligen framlagda förslaget till reviderade rikt-

linjer gällande handläggning av ekonomiskt bistånd. Uppdraget har varit tvådelat, dels med utgångspunkten att hjälpa människor att finna vägar till självförsörjning, dels att pröva rätten till ekonomiskt bistånd.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att revideringen av riktlinjerna har under våren och försommaren 2007 varit ute på remiss i stadsdelsnämnderna. Denna revidering är att betrakta som en bred översyn av skälig levnadsnivå.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att Stockholms stad har riktlinjer som är vägledande när det gäller handläggning av försörjningsstöd samt bistånd till livsföring i övrigt. Vägledande är också de domar som rättsväsendet ger. Domarna avspeglar rådande samhällspraxis. Därför anser nämnden inte att det behövs någon översyn av stockholmarnas skäliga levnadsnivå.

Älvsjö stadsdelsnämnd anser att vad som är en skälig nivå för de dagliga levnadsomkostnaderna inom ramen för riksnormen finns angivet i lag. Vad som kan anses vara skälig levnadsnivå utöver riksnormen anges också i lagen samt i stadens riktlinjer.

Mina synpunkter

Under 2007 genomförde vi en översyn av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd och nya reviderade riktlinjer antogs av kommunfullmäktige den 1 oktober 2007. Den genomförda översynen av riktlinjerna omfattade även de aspekter som efterlyses i motionen. Därför ser jag inte några skäl till att genomföra en ny översyn av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2007:16) av Ann-Margarethe Livh och Karin Rågsjö (båda v) om rätten till skälig levnadsnivå – Stockholm som en attraktiv stad för alla

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Bifalla motionen.
2. Därutöver säga följande.

Det senaste årets hårda åtstramningar mot de fattigaste rimmar illa med stadens mycket goda ekonomi. Behovet av en bred översyn av rätten till en skälig levnadsnivå i en storstad som Stockholm har blivit allt tydligare i takt med konsekvenserna av den

borgerliga politiken för familjer med låga inkomster och försörjningsstöd. Särskilt drabbade är människor som har långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, ensamstående föräldrar och även barnen.

Det borgerliga styret i Stockholm har i själva verket blivit en mardröm för fattiga människor, som inte längre kan röra sig fritt i staden. SL-kortet har dragits in för dem som har försörjningsstöd i strid med gällande riktlinjer. Hänsyn tas inte till att föräldrar inte längre kan följa sina barn till aktiviteter. Många gymnasieungdomar får inte SL-kort som tidigare.

Fria bad för barn mellan 10 och 13 år i stadens simhallar har dragits in. Ensamstående och lågavlönade föräldrar drabbas hårt av att den betalningsfria månaden i förskolan och skolbarnsomsorgen har tagits bort. Barn i kulturskolan hotas av dubbla och tredubbla avgifter vilket utestänger de fattiga. Statliga museer har börjat ta betalt av vuxna, vilket gör kulturen allt mer otillgänglig. A-kassan, sjukförsäkringen och vuxenutbildningen har försämrats, vilket ger allt sämre levnadsförhållanden för både vuxna och barn.

Tyvärr hade den revidering av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd som många remissinstanser hänvisar till inte haft den breda ansats som föreslås i motionen. Resultatet har därför blivit stora försämringar i riktlinjerna för dem som äger och tjänar minst i vår stad.

Nivån i riktlinjerna som klubbats av kommunfullmäktige har inte anpassats till den goda konjunkturen, utan tvärtom gett sämre välfärd för barn och ensamstående föräldrar. Arbetslösa med ekonomiskt bistånd tvingas söka arbete inom pendlingsavstånd i hela Mälardalen, vilket är omöjligt för ensamstående föräldrar. Barnfamiljer tvingas flytta för att få försörjningsstöd.

Nivån i riktlinjerna har inte anpassats till den tekniska utvecklingen. Stockholm är också en dyr stad att leva i, vad som också skulle behöva utredas är hur försörjningsstödet skulle kunna anpassas till stadens prisnivå. Vi har ett samhälle där Internet är en förutsättning för att söka jobb men även för barnens studier. Vad är skäligt i en stad som berömmar sig av en stor IT-satsning? Det är detta vi vill utreda. Normen för barns lek och fritid har inte skrivits upp med hänsyn till avgiftshöjningarna i kulturskolan. Nivån har inte anpassats till folkhälsoaspekter, eftersom preventivmedel inte ingår i normen vare sig för ungdomar eller vuxna.

Nivån i riktlinjerna har inte heller anpassats till de speciella förhållanden som finns i en segregerad storstad, där servicen är ojämlikt fördelad mellan stadsdelarna. Innerstaden har ett mycket stort kulturutbud, vilket innebär att de som bor där och har försörjningsstöd kan promenera till kulturhuset eller stadsmuseet. De som bor i ytterstaden måste däremot ta av mat- eller klädpengarna för att betala SL-resan om de vill gå på kulturhuset. Vissa stadsdelar har mycket begränsad kommersiell och kommunal service vilket gör att man får åka buss för att göra inköp eller gå till vårdcentralen och simhallen. Om staden ska ha en värdig socialpolitik behövs med andra ord särskilda lokala riktlinjer för SL-resor utöver arbetsresor.

Varje år ger Rädda Barnen ut sin rapport om barnfattigdomen som visar att många barn lever under fattiga förhållanden i jämförelse med jämnåriga kamrater. De nya riktlinjerna kommer genom sin struktur än mer ”straffa” barn som växer upp i familjer som har försörjningsstöd.

I motionen föreslås att en referensgrupp med intresseorganisationer erbjuds följa arbetet med att se över vad som är skälig levnadsnivå i en storstad som Stockholm, ex-

empelvis Makalösa föräldrar, Rädda Barnen och Bris. En sådan bredd i dialogen saknades i den borgerliga översynen av riktlinjerna för ekonomiskt bistånd, där man uppenbarligen inte har varit intresserad av att lyssna på erfarenheter från brukare och intresseorganisationer.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2007:16) av Ann-Margarethe Livh och Karin Rågsjö (båda v) anses besvarad.

Stockholm den 28 november 2007

På kommunstyrelsens vägnar:
CARIN JÄMTIN

Ulf Kristersson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Carin Jämtin, Kersti Py Börjeson, Roger Mogert och Teres Lindberg* (alla s), *Stefan Nilsson* (mp) och *Inger Stark* (v) med hänvisning till reservationen av (mp) och (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

En motion om rätten till skälig levnadsnivå har inkommit från Ann-Margarethe Livh och Karin Rågsjö (båda v). I motionen föreslås att kommunfullmäktige ska göra en bred översyn av skälig levnadsnivå i staden.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Skärholmen och Älvsjö.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 3 oktober 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret kan konstatera att en genomgripande översyn och revidering av regler för ekonomiskt bistånd redan har genomförts. Kommunfullmäktige fattade beslut i ärendet den 1 oktober 2007.

I de reviderade riktlinjerna finns nya avsnitt om både barn- och kvinnofridsperspektiven. Stadsledningskontoret anser att genomförd revidering innehåller de flesta av de kriterier som motionären efterfrågar.

Försörjningsstöd består av två delar, en riksnorm och en del för övrigt försörjningsstöd till skäliga kostnader av regelbundna behovsposter. I de nya riktlinjerna finns ett antal nya behovsposter som individen kan söka. En av dessa är ersättning för merkostnad för umgänge med barn. Detta sammanfaller med barnperspektivet samt innebär att särskild hänsyn tas till ensamstående föräldrar. Dessutom har riktlinjerna för hushållsel förtydligats utifrån Konsumentverkets beräkningar och att den sökande ska erbjudas vägledning för att uppnå lägre elkostnader.

SL-kort ingår inte i riksnormen för ekonomiskt bistånd. Utgångspunkten för översynen har varit kommunfullmäktiges beslut i budget för år 2007 där det anges att SL-kort inte ingår i normen för ekonomiskt bistånd. I de nya riktlinjerna anges att det görs en individuell bedömning av behovet SL-kort. Bedömningen görs utifrån om behov av resa finns för att kunna arbeta eller för att kunna delta i regelbundna arbetsförberedande aktiviteter eller andra särskilda skäl. Personer som arbetar eller deltar i aktiviteter inom ett gångavstånd på tre km beviljas inte SL-kort. Stadsledningskontoret kan dock konstatera att samtliga personer som har ekonomiskt bistånd på grund av arbetsbrist kommer efter den 1 januari 2008 att bli hänvisade till jobbtorgen, d v s ha en aktivitet som ska leda till självförsörjning. Detta kommer troligen att innebära att fler personer med ekonomiskt bistånd än tidigare bedöms ha behov av SL-kort.

Sammanfattningsvis konstaterar stadsledningskontoret att det redan genomförts en

översyn. Denna översyn av riktlinjerna innehåller flera av de aspekter som efterlyses i motionen. Stadsledningskontoret anser därför att någon ytterligare översyn av riktlinjerna i nuläget inte är befogad. Motionen kan anses besvarad med vad som anförts av stadsledningskontoret.

Socialtjänstnämnden

Socialtjänstnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2007 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Karin Rågsjö (v), ledamöterna Elisabeth Brandt Ygeman m.fl. (s), *bilaga 1*

Reservation anfördes ledamoten Gertrud Brorsson (mp), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 augusti 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Inledningsvis vill förvaltningen framföra att de frågor motionärerna tar upp i sin skrivelse är viktiga, dvs. att boende i staden ska ha rätt till en skälig levnadsnivå. Staden följer riksnormen, dvs. den nivå på det ekonomiska biståndet som garanterar skälig levnadsnivå.

Förvaltningen vill därefter lyfta fram det förslag till reviderade riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd som socialtjänstnämnden beslutade att godkänna 2007-05-15. Översynen har sin grund i budget 2007 då det beslutades att riktlinjerna avseende ekonomiskt bistånd skulle ses över så att krav på motprestation som huvudregel införs. Förslaget till reviderade riktlinjer innehåller anvisningar för arbetet med ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen och utgår från lagstiftning, rättspraxis och beslut om tillämpningar i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver rymmer förslaget dels nya avsnitt med utgångspunkt i budgetbeslut 2007, dels nödvändiga revideringar i övrigt.

Förvaltningen deltog i arbetet med att arbeta fram förslaget till reviderade riktlinjer, främst utifrån ett stadsövergripande verksamhetsperspektiv och med utgångspunkten att riktlinjerna ska ge stöd och vägledning för en likvärdig och rättssäker handläggning i staden. Förvaltningen välkomnade de förtydliganden och preciseringar som fördes in i riktlinjerna.

Förvaltningen vill mot bakgrund av den översyn av riktlinjerna som nyligen gjorts kommentera de förslag som motionärerna för fram.

En bred översyn görs av skälig levnadsnivå i staden, med hänsyn till den goda ekonomin, den ojämna servicen i stadsdelarna, stadens IT-satsningar samt den tekniska ut-

vecklingen i övrigt.

En bred översyn av den skäliga levnadsnivån, inom ramen för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1§ socialtjänstlagen (SoL), har genomförts i och med det nyligen framlagda förslaget till reviderade riktlinjer gällande handläggning av ekonomiskt bistånd. Uppdraget har varit tvådelat, dels med utgångspunkten att hjälpa människor att finna vägar till självförsörjning, dels att pröva rätten till ekonomiskt bistånd.

Översynen ska ta hänsyn till barnperspektiv och genusperspektiv och särskilt beakta ensamstående föräldrar och deras barn samt långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.

I den del som rör barnperspektivet har förslaget till de nya reviderade riktlinjerna ytterligare stärkts. Barnens situation ska särskilt uppmärksammas och socialtjänsten ska agera om det finns anledning till oro för dessa. Så långt det är möjligt har man i förslaget försökt konkretisera hur barnperspektivet ska vägas in i socialtjänstens arbete och beslut. I förslaget till de nya riktlinjerna står: ”I bidragshushåll där det finns barn och ungdomar ska deras situation alltid uppmärksammas. När beslut rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver. I ärenden där det finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid övervägas innan beslut fattas. Vid avslagsbeslut ska det dokumenteras att detta sker.” Staden har därutöver i ett par seminarier särskilt lyft frågan om barnperspektiv.

I den del som rör genusperspektivet vill förvaltningen hänvisa till det nyligen reviderade och beslutade ”Stockholms stads program för kvinnofrid”. Detta program handlar ytterst om mänskliga rättigheter och frihet från könsrelaterat våld. I enlighet med kvinnofridsprogrammet har ett nytt avsnitt skrivits in i förslaget till de nya riktlinjerna om vikten av att i arbetet med ekonomiskt bistånd uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas i bidragshushållen i samband med mäns våld mot kvinnor i nära relationer och i samband med hedersrelaterat våld.

En grundläggande målsättning i uppdraget till nya riktlinjer var att utgå från att hjälpa människor att finna vägar till självförsörjning och därmed minska utanförskap så att långvarigt behov av ekonomiskt bistånd kan brytas.

En referensgrupp med intresseorganisationer, exempelvis Makalösa föräldrar, Rädda Barnen samt BRIS erbjuds att följa arbetet.

De förslag till reviderade riktlinjer som lagts fram utgår från lagstiftning, rättspraxis och beslut om tillämpningar i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd består till största delen av strikt lagreglerad myndighetsutövning och förslaget till nya riktlinjer har varit föremål för remissbehandling bland berörda nämnder i staden. Därefter fastställs riktlinjerna i kommunfullmäktige.

En parlamentariskt sammansatt referensgrupp tillsätts för att följa arbetet.

De förslag till reviderade riktlinjer som lagts fram utgår från lagstiftning, rättspraxis och beslut om tillämpningar i kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Verksamhetsområdet ekonomiskt bistånd består till största delen av strikt lagreglerad myndighetsutövning och förslaget till nya riktlinjer har varit föremål för remissbehandling bland berörda nämnder i staden. Därefter fastställs riktlinjerna i kommunfullmäktige.

SL-kortet återinförs i normen för dem som i övrigt har rätt till ekonomiskt bistånd. Utgångspunkten ska vara att de som har behov av SL-kort ska kunna få det beviljat, efter att en prövning har gjorts. Enligt 4 kap 3§ SoL ska försörjningsstöd lämnas för skäliga kostnader för arbetsresor. Enligt Socialstyrelsens allmänna råd bör socialnämnden vid beräkningen av skäliga kostnader för arbetsresor i regel beakta månads-kostnaden för lokala resor med allmänna kommunikationer. Om behov av att resa bedöms föreligga av andra skäl än arbetsrelaterade, exempelvis för att ta sig till vård och behandling, ingår detta i den enskildes skäliga levnadsnivå och bistånd till denna kostnad beviljas inom ramen för livsföring i övrigt enligt 4 kap 1§ SoL.

Avslutningsvis menar förvaltningen att de frågor som tas upp i motionen täcks in i de riktlinjer och policydokument som angivits ovan. Det finns således, enligt förvaltningens uppfattning, inget behov i nuläget av en översyn av skälig levnadsnivå.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 23 augusti 2007 att återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar.

Reservation anfördes av Rosa Lundmark (v) och Jonas Eklund (mp), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Rätten till bistånd regleras i 4 kap 1 § 1st socialtjänstlagen ”Den som inte själv kan tillgodose sina behov eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning (försörjningsstöd) och för sin livsföring i övrigt.”

Syftet med rättighetsbestämmelser är att garantera människor det stöd de behöver i de fall detta inte kan tillgodoses av dem själva eller någon annan. Det är ett uttryck för människans eget ansvar att klara sin livsföring. Det är också ett uttryck för att samhället skall träda in med stöd när den enskilde inte kan klara detta. Skälig levnadsnivå regleras i 4 kap 1 § 2st. socialtjänstlagen. Skälig levnadsnivå är vad, i vilken form av hjälp (insatser) och vilken omfattning), samhället tar ansvar för och garanterar att alla får, om de har behov som de inte själva kan tillgodose eller kan få dem tillgodosedda på annat sätt. Skälig levnadsnivå definieras i generella riktlinjer, se Stockholms stads riktlinjer. Individuell behovsbedömning skall alltid göras.

Om riktlinjer fattar kommunens politiker beslut. I Stockholms stad finns riktlinjer för ekonomiskt bistånd som är den lokala kommunala regleringen av ”skälig levnadsnivå”. Revidering av riktlinjerna har under våren och försommaren 2007 varit ute på remiss i stadsdelsnämnderna. Denna revidering är att betrakta som en bred översyn av skälig levnadsnivå. Motionens frågor borde ha formulerats i samband med förslaget till reviderade riktlinjer för ekonomiskt bistånd.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 september 2007 att överlämna stadsdelsförvaltningen tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Rebwar Hassan (mp), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Margareta Johansson (v) och Liliane Svensson (s) *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 augusti 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stad har riktlinjer som är vägledande när det gäller handläggning av försörjningsstöd samt bistånd till livsföring i övrigt. Vägledande är också de domar som rättsväsendet ger. Domarna avspeglar rådande samhällspraxis. Därför anser förvaltningen inte att det behövs någon översyn av stockholmarnas skäliga levnadsnivå.

Riksnormen ger människor möjlighet att planera sin ekonomi och själv avgöra vilka poster man vill prioritera. På samma sätt är det med bidrag till SL-kort. Ingår reskostnaden i normen avgör personen om man köper SL-kort eller något annat.

Förvaltningen ser tanken med att medborgarna ska kunna ta för sig av stadens möjligheter som mycket positiv, men tror inte att lösningen finns i att ändra bidragssystemet. Insatserna måste vara att stärka den enskilde till ett självständigt liv, ge information om utbildning och stöd till arbete och på så sätt ge möjlighet till delaktighet i staden.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 17 september 2007 att återropa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på motionen.

Reservation anfördes av Majvi Andersson m fl (s) och Kenneth Rönquist (mp), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 september 2007 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen konstaterar att vad som är en skälig nivå för de dagliga levnadsomkostnaderna inom ramen för riksnormen finns angivet i lagen. Vad som kan anses vara skälig levnadsnivå utöver riksnormen anges också i lagen samt i stadens riktlinjer.

Som ovan nämnts har förvaltningen redan i ett tidigare remissvar påtalat att riktlinjerna bör specificeras när det gäller rätten till SL-kort. Därutöver ska framhållas att förvaltningen redan inom ramen för de nuvarande riktlinjerna arbetar utifrån ett barnperspektiv samt tydligt tar hänsyn till individuella behov vid bedömningarna av rätten till försörjningsstöd såväl som vad avser bistånd till livsföringen i övrigt.

RESERVATIONER M.M.

Socialtjänstnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Karin Rågsjö (v) och ledamöterna Elisabeth Brandt Ygeman m.fl. (s) enligt följande

Socialtjänstnämnden föreslås besluta följande.

1. En bred översyn görs av skälig levnadsnivå i staden med hänsyn till de skäl som anges i motionen.
2. Översynen ska ta hänsyn till barnperspektiv och genusperspektiv och särskilt beakta ensamstående föräldrar och deras barn samt långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.
3. En referensgrupp med intresseorganisationer exempelvis; Makalösa föräldrar, Rädda Barnen och BRIS erbjuds att följa arbetet.
4. En parlamentariskt sammansatt referensgrupp tillsätts att följa arbetet.
5. SL- kortet återinförs i normen för dem som i övrigt har rätt till ekonomiskt bistånd
6. I övrigt anför följande.

Att det finns fattiga invånare i Stockholm är belagt. Varje år ger Rädda Barnen ut sin rapport om barnfattigdomen i Sverige som visar att många barn lever under fattiga förhållanden i jämförelse med sina jämnåriga kamrater. De nya riktlinjerna kommer genom sin struktur än mer ”straffa” barn som växer upp i familjer som har försörjningsstöd. I och med att många föräldrar saknar åkkort ökar barnens utsatthet. Det finns ingen vuxen som har råd att följa med dem exempelvis till badhuset, Skansen eller till släktingar i andra delar av staden. Vår bild är att barnperspektivet inte är med som bedömningsgrund.

Den politik som förs under den borgerliga majoriteten kommer på olika sätt slå just mot låginkomsttagare och invånare som har försörjningsstöd. Även om arbetslinjen är självklar för samtliga partier tar vi klart avstånd från att de fattigaste Stockholmar-na inte ska få röra sig fritt i Stockholm. Barnperspektivet är i detta fall obefintligt.

Stockholm är en dyr stad att leva i, vad som skulle behöva utredas är hur försörjningsstödet skulle kunna anpassas till Stockholms prisnivå. Nivån och innehållet på försörjningsstödet släpar efter, vi har i dag ett samhälle där exempelvis Internet är en förutsättning för att kunna söka jobb men även för barnens studier. Vad är skäligt? Det är detta vi vill utreda.

Reservation anfördes av ledamoten Gertrud Brorsson (mp) enligt följande

Socialtjänstnämnden anför som svar på motionen följande.

Rätten till en skälig levnadsnivå är en grundläggande fråga för kommunens ansvar och t.o.m. berättigande. Självklart ska man följa riksnormen i hanteringen av detta men främst måste man se till de förutsättningar som råder för individerna i den egna kommunen. De förslag till riktlinjer som förelades nämnden 2007-05-15 är ett steg bakåt. SL-kortet måste vara en del av normen. Stockholms stad är stor och vi stockholmare reser dagligen mycket långt jämfört med övriga Sverige. SL-kortet är en förutsättning för att individerna överhuvudtaget ska kunna ta ett jobb, delta i olika aktiviteter, besöka sjukvård m.m. När dessutom stadens verksamheter centraliseras än mer blir rätten till SL-kort än viktigare. Dessutom slösar vi mycket kraft, tid och kompetens ute på de olika socialtjänsterna genom att pröva rätten till SL-kort i varje enskilt ärende. Det är inte ekonomiskt försvarbart.

Det är också hög tid att en översyn görs av vad som bör ingå i en skälig levnadsnivå för innevanarna i Stockholms stad. Hur ser tillgängligheten till IT m.m. ut? Många barn och vuxna har inte råd att skaffa sig dessa verktyg med ett informationsunderskott till följd. För barn är IT en nödvändighet för deras skolgång.

Kravet på motprestation som huvudregel är ett sätt att döva individers inneboende krafter. Istället borde morötter införas som belönar de som låter dessa krafter blomstra. Motprestationskravet är även förkastligt ur ett barnperspektiv. Risken finns att barnen straffas för en dålig relation som föräldrarna har med stadens handläggare.

Överhuvudtaget är det viktigt att staden gör en översyn ur ett barnperspektiv. Barn måste ha rätt att känna sig hoppfulla oavsett hur deras levnadsvillkor ser ut. Frågan är om det som är inskrivet i det nya förslaget till riktlinjer räcker.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rosa Lundmark (v) och Jonas Eklund (mp) enligt följande

1. Nämnden beslutar att tillstyrka motionen.

Vi anser att motionen ska tillstyrkas eftersom den revidering av riktlinjerna som nu är under remissbehandling inte har samma breda ansats som motionen. Kommunfullmäktiges ledamöter avgör självklart själva när de anser det är påkallat att lägga en motion. Förslaget till nya riktlinjer innehåller stora försämringar för de stockholmare som är tvingade att försörja sig genom ekonomiskt bistånd. Inga intresseorganisationer har haft möjlighet att lämna in synpunkter i den översyn som staden gjort. Det finns alltså flera skäl till att just nu lägga en motion om en bred översyn av begreppet skälig levnadsnivå i en storstad med sina speciella förhållanden.

Indragningen av SL-kortet har redan medfört en minskad frihet för många fattiga stockholmare och en ökad administration för socialsekreterarna. Det sistnämnda framkommer även i analysen av förvaltningens barn- och ungdomsverksamhet, där handläggarna beskriver att de får lägga mycket tid på att motivera att ungdomarna ska få stöd med SL-kort, träningskort m.m.

Dessa åtstramningar rimmar illa med den goda konjunkturen och den goda ekonomi som staden har och som bör komma alla medborgare till del.'

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Rebwar Hassan (mp) enligt följande

Ekonomiskt bistånd för dem som har det, är ett viktigt skydd mot ekonomiskt utsatthet.

Många av biståndstagarna saknar helt inkomster av arbete. De har även efter bistånd betydligt lägre inkomster än andra och många lever under stark ekonomisk press. Särskilt utsatta är de som haft bistånd under lång tid.

Bistånd för skälig levnadsnivå genom ekonomiskt bistånd ska det vara möjligt för alla att leva på det som i socialtjänstlagen betecknas som en skälig levnadsnivå. Biståndssystemet förbättrar många människors ekonomiska situation och ger ett skyddsnät mot fattigdom.

Befolkningens behov av ekonomiskt bistånd beror både på strukturella och individuella faktorer, ofta i samverkan. Till strukturella faktorer räknas bl.a. arbetslöshet och villkoren för arbetslöshetsersättning, socialförsäkringarnas funktionssätt samt demografi ska förhållanden som åldersfördelning, barnafödande och invandring.

På den individuella nivån gäller det bl.a. faktorer som ålder, familjesituation, socialt nätverk, utbildning, arbetslöshet, boendeförhållanden, etnisk bakgrund, vistelsetid i Sverige, ohälsa och missbruk.

Bestämmelserna i Socialtjänstlagen ger bara en allmän ram och måste därför fyllas för att få en konkret innebörd, och innebörden av skälig levnadsnivå alltid har kopplat till sociala politiska riktlinje som staden beslutar om.

Därför Riktlinjerna för ekonomiskt bistånd är viktiga för att nå en skälig levnadsnivå. För medborgarna, är det viktigt att veta vad som är en skälig levnadsnivå i staden, även om varje ansökan alltid ska bedömas individuellt. Riktlinjer inom social portiken är en tydlig skiljelinje mellan solidariskt ansvar politik och rättvisan.

Vi står för en solidarisk socialpolitik som ger rätt till skälig levnadsnivå även för människor. Som inte har andra möjligheter än att söka ekonomiskt bistånd. Under året nya majoriteten har kommit med en ny riktlinje och detta vara ett steg tillbaka i detta avseende. På en rad områden förslagit i samband med en ny riktlinje försämringar har för de mest utsatta.

Vi är mot att SL-kortet inte ska beviljas som en självklar del av normen. Även personer som har ekonomiskt bistånd måste kunna röra sig utanför sitt bostadsområde, för att handla, söka jobb eller hälsa på bekanta etcetera. Därför anser vi att det är viktigt att även SL-kort inkluderas i levnadsomkostnaderna och att de som får ekonomiskt bistånd för att klara sin

Försörjning inte sätts i stadsdelsarrest.

Vi anser att det är en självklarhet att barn ska beaktas i beslut och att staden ska leva upp till Barnkonventionens krav om att alla barn har rätt till en skälig levnadsstandard. Stadens nya riktlinjer innebär stora försämringar:

- Barn i två- och trebarnsfamiljer får sämre chans till eget rum eftersom nivån för bostadens storlek sänks.

- Vuxna ska söka arbete inom pendlingsavstånd (t ex Farsta Strand till Gnesta), vilket i de allra flesta fall är en omöjlighet att klara för ensamstående föräldrar.

- Arbetslösa ska, istället för att kunna läsa in grundskola och därmed kvalificera sig för egen försörjning under tiden man har ekonomiskt bistånd, delta i insatspraktik som motprestation. Det, tillsammans med indragningen av rekryteringsbidraget och minskningen av platser i vuxenutbildningen minskar kraftigt möjligheterna för människor att gå från försörjningsstöd till egen försörjning. Det rimmar illa med barnperspektivet, då vi vet att föräldrars utbildningsnivå i hög grad styr barnens framtida möjligheter i utbildning och arbetsmarknad.

- Bidrag till rekreation för barnfamiljer har tidigare kunnat beviljas för familjer som haft bistånd i minst ett år. Nu höjs gränsen till minst tre år och skärpta regler införs. Det ska inte räcka med att det finns barn i familjen som har behov, utan familjen måste ha "särskilda behov".

- Vid lägervistelse för barn ska kostnaden reduceras med biståndet för matpengar, vilket inte gjorts förut.

- Rätten till bidrag till skolkort på SL skärps och möjligheten att få tilläggskort för ungdomar tas bort.

Människor som invandrat till Sverige och som vill bli svenska medborgare har enligt nuvarande riktlinjer i undantagsfall kunnat få bistånd för att söka svenskt medborgarskap, om deras behov av ekonomiskt bistånd kan bli långvarigt. I det nya förslaget tas denna möjlighet helt bort.

Möjligheten till tandvård begränsas kraftigt. Tidigare har personer med försörjningsstöd hade kunnat få bistånd till akut tandvård för lindrande behandling. Nu föreslås att man bara kan få bistånd till akut tandvård vid ofrånkomligt behov.

Reservation anfördes av Margareta Johansson (v) och Liliane Svensson (s) enligt följande

Stadsdelsnämnden bifaller motionen

Och föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar enligt följande:

1. En bred översyn görs av skälig levnadsnivå i staden, med hänsyn till den goda ekonomin, den ojämna servicen i stadsdelarna, stadens IT-satsningar samt den tekniska utvecklingen i övrigt.

2. Översynen ska ta hänsyn till barnperspektiv och genusperspektiv och särskilt beakta ensamstående föräldrar och deras barn samt långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.

3. En referensgrupp med intresseorganisationer exempelvis Makalösa föräldrar, Rädda Barnen samt BRIS erbjuds att följa arbetet.

4. En parlamentariskt sammansatt referensgrupp tillsätts för att följa arbetet.

5. SL-kortet återinförs i normen för dem som i övrigt har rätt till ekonomiskt bistånd.

Därutöver anföras

Motionen behandlar i högsta grad frågor som är en angelägenhet för många boende i Skärholmen. Insatser att stärka den enskilde till ett självständigt liv, ge information om utbildning och stöd till arbete, delar vi med förvaltningen.

Den möjligheten till delaktighet i staden får man dock först när man nått fram till arbete och utbildning. Den tid när familjen är beroende av försörjningsstöd ska inte vara ett hinder för att röra sig fritt i staden. Det handlar bland annat om att kunna delta i barnens aktiviteter, gratis besök på museum eller att göra val via stadens IT-satsning som barnomsorg, skola etc.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Majvi Andersson m fl (s) och Kenneth Rönquist (mp) enligt följande

1. Nämnden avslår förvaltningens förslag till beslut
2. Nämnden ställer sig bakom samtliga att-satser i motionen

Därutöver anföras;

I budgeten för år 2007 beslutade majoriteten att spara 40 mnkr på ekonomiskt bistånd till SL-kort utan att närmare ange hur det skulle gå till.

De som uppbär ekonomiskt bistånd lever under mycket snäva ekonomiska marginaler och idag finns många fattiga Stockholmare, barnen i dessa familjer är en mycket utsatt grupp eftersom de lever med snäva ekonomiska ramar. En tredje del av biståndshushållen är familjer med barn, hänsyn till barnperspektivet tas inte genom att återinföra SL-kortet i normen är det till en fördel för barnen.

Indragningen av SL-kort för människor med ekonomiskt bistånd låser de mest utsatta i en stadsdelsarrest. Det är oroande att alliansen förfar så vårdslöst med en fråga som betyder så mycket för så många fattiga Stockholmare.

Är det inte anständigt att även de som har det svårast och kanske aldrig får ett arbete ändå får ta del av den goda konjunkturen och stadens goda ekonomi?

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2007:16

2007:16

**Motion av Ann-Margarethe Livh och Karin Rågsjö
(båda v) om rätten till skälig levnadsnivå - Stockholm
som en attraktiv stad för alla**

Dnr 325-1744/2007

Med beslutet att inte låta SL-kort ingå i normen för dem som har rätt till ekonomiskt bistånd i Stockholm har frågan om skälig levnadsnivå i en storstad blivit högaktuell. Det finns skäl att i en bred översyn modernisera och anpassa stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd till de förhållanden som präglar en storstad och även ta hänsyn till nya tekniska förutsättningar.

Hushållens disponibla inkomster ökade med 6 procent under år 2005 och stadens egen ekonomi är också väldigt stark. Stockholm har råd att vara en attraktiv stad för alla invånare!

Så vad är då skälig levnadsnivå för en stockholmare med ekonomiskt bistånd, i synnerhet de som saknar annan försörjning under lång tid? Vad är det som gäller? Hur många påverkas?

Vad säger lagen om skälig levnadsnivå?

Rätten till ekonomiskt bistånd och skälig levnadsnivå regleras i socialtjänstlagen. Försörjningsstöd betalas ut till bland annat mat, kläder, fritid, hygien och telefon med samma belopp i hela landet men olika belopp för olika typer av familjer. Däremot finns ingen skillnad i belopp mellan storstad och småstad eller glesbygd. I riksnormen ingår inte lokala resor.

Det finns också "övrigt försörjningsstöd" till skäliga kostnader för bland annat bostad, el, hemförsäkring, a-kassa och arbetsresor. Dessutom kan bistånd ges till "livsföring i övrigt", exempelvis dagisavgift och läkarvård.

I förarbeten till socialtjänstlagen sägs att nivån på biståndet inte ska vara högre än vad en låginkomsttagare kan kosta på sig. Även tidsandan ska påverka nivån, dvs. hög- och lågkonjunktur och övriga förändringar i samhället. Det

kommunala självstyret ger möjlighet att tolka socialtjänstlagen så att det passar lokala förhållanden. I propositionen 2000/01:80 om nya socialtjänstlagen betonas att det är ett kompromisslöst mål att välfärden ska omfatta alla.

Brister i den lokala anpassningen av skälig levnadsnivå

Många stockholmare har blivit ”fångar” i sina stadsdelar när de nekats SL-kort, eftersom det inte finns något utrymme i normen som är avsett för resor. De kan inte längre åka tunnelbana eller buss för att göra ärenden, hälsa på vänner, besöka stadsdelsnämndens öppna möten eller resa in till staden för att gå på museum. Dessa inskränkningar i den dagliga livsföringen påverkar också barnen starkt.

I dagens system ingår kostnader för bio och besök på simhallen i normen men inte kostnader för resan dit. Exemplet visar att lokala riktlinjer behövs som komplement till riksnormen för att skälig levnadsnivå ska uppnås i en storstad med långa avstånd till service jämfört med ett samhälle med gångavstånd till biografen eller simhallen. Särskilt besvärligt att klara sig utan SL-kort har stockholmare som bor i stadsdelar med mycket begränsad service (till exempel Östberga eller Fagersjö). Där måste medborgarna åka kollektivt eller ha bil för att överhuvudtaget kunna ta sig till vårdcentralen, apotek, klädbutik, välsorterad mataffär eller till stadsdelskontor för att söka ekonomiskt bistånd.

En otidsenlig bestämmelse är att preventivmedel inte ingår i normen. I tider då bekämpning av HIV och könssjukdomar är av stor vikt för folkhälsan måste vuxna och ungdomar ansöka speciellt om preventivmedel – vilka signaler ger det om samhällets inställning i denna fråga?

Det finns också andra förändringar i samhället som påverkar stockholmarernas liv. För ett antal år sedan ingick svartvit teve men inte färgteve i hemutrustning som beviljades barnfamiljer, något som är självklart idag. Internetabonnemang och dator ingår inte i försörjningsstödet idag fast över 80 procent i åldern 16-74 år har tillgång till Internet i hemmet. Arbetssökande har nytta av att söka jobb via Internet i hemmet, särskilt de som inte får SL-kort för att åka till arbetsförmedlingen och använda deras datorer. När ska den moderna tiden hinna i kapp handläggningen av ekonomiskt bistånd så att exempelvis Internet ingår i normen?

Elkostnaderna har skenat iväg bland annat på grund av avregleringen av elmarknaden. Bestämmelserna om bistånd till elkostnader behöver ses över mot bakgrund av att många hyresgäster med ekonomiskt bistånd inte rår över hela sin elförbrukning, eftersom hyresvärden bestämmer exempelvis när ett gammalt el-slukande kylskåp får bytas ut.

Vad säger statistiken?

Den senaste årsstatistiken (2005) från utrednings- och statistikkontoret (USK) visar att hushåll med långa biståndstider dominerar. Mer än en tredjedel hade bistånd i 10-12 månader under år 2005 och så har det varit de senaste nio åren. Sett i längre perspektiv hade 6 000 hushåll eller 25 procent av bidragshushållen år 2005 haft bistånd fem år i följd! Drygt 4 000 hushåll hade permanent behov. Totalt hade så stor andel som 60 procent haft bistånd under två till fem år.

Barnen i familjer med ekonomiskt bistånd är en utsatt grupp, eftersom de lever med snäva ekonomiska marginaler. En tredjedel av biståndshushållen år 2005 var barnfamiljer. 11 procent av stadens barn levde i familjer som någon gång under året hade behov av ekonomiskt bistånd, vilket dock var en minskning jämfört med år 2004. Totalt levde 16 200 barn i hushåll som fick ekonomiskt bistånd under år 2005, varav 7 400 barn med en ensamstående mamma. Andelen ensamstående kvinnor med barn minskade dock något under året.

Vad vill majoriteten?

Ett av majoritetens inriktningsmål är att Stockholm ska vara attraktiv för boende, företag och besökare. Integrationen och framkomligheten ska öka och staden ska värna ett varierat och fritt kulturliv och en mångfald av idrottsmöjligheter. Möjligheterna till fria bad i simhallen för barn mellan 10 och 13 år har dock dragits in, vilket drabbar de fattiga barnen hårdast.

Majoriteten har beslutat att behålla det fria inträdet till stadens museer och hålla söndagsöppet på fler bibliotek. Samtidigt behåller statliga museer det fria inträdet för barn och unga men börjar ta betalt av deras föräldrar. I förorterna finns få museer och konsthallar. Hur ska familjer med ekonomiskt bistånd utan SL-kort ta del av kulturen som andra familjer kan?

De kommande åren blir det en stor IT-satsning i staden. Det ska vara enkelt att via Internet söka dagis, skola och jämföra kvalitet i verksamheter. Internet är snart var människas tillgång, men vad gäller för människor med ekonomiskt bistånd? Och hur hänger deras barn med i skolan, om de inte har tillgång till Internet och datorer hemma som många andra barn?

Vad vill vänsterpartiet?

Vi vill att staden gör en bred översyn av vad som bör ingå i skälig levnadsnivå i en modern storstad som Stockholm år 2007 - mot bakgrund av det goda ekonomiska läget, den ojämna servicen i stadsdelarna, segregationen och inte minst för att den tekniska utvecklingen ska komma alla till del. Några exempel har getts i denna motion – det finns säkert fler!

Vi menar att stockholmarnas möjlighet att röra sig fritt i vår vackra stad inte ska styras av vilka inkomster man har utan ska vara en "allmansrätt" för alla våra medborgare. Att inte ha ekonomisk möjlighet till lokala resor är väldigt besvärligt i Stockholm där det inte finns kommunal och kommersiell service i alla stadsdelar. Även barnperspektivet måste beaktas vid ansökan om lokala resor. Föräldrar behöver följa barnen till aktiviteter eller åka på föräldramöte i en skola i en annan stadsdel, och det gäller även umgängesföräldrar. Om barnen inte kan ta del av stadens utbud riskerar de att stämplas inför sina kamrater.

Kommunen har möjlighet att tolka socialtjänstlagen efter lokala förhållanden och det är helt nödvändigt när det gäller lokala resor. Socialtjänstlagen reglerar rätten till arbetsresor och motsvarande men tar inte hänsyn till alla andra mänskliga aspekter av livet i en storstad.

För övrigt anser vi att SL-kortet ska räknas som en självklar levnadsomkostnad för alla som har rätt till ekonomiskt bistånd till sin försörjning. Även de som har nära till arbetet eller praktikplatsen behöver göra lokala resor för att klara sin livsföring i övrigt. Vi tar därför också avstånd från begränsningar av rätt till SL-kort till arbetsresor med hänsyn till gångavstånd.

För att kunna förstå svårigheten att göra omDispositionering inom normen för lokala resor kan vi jämföra sms-priset för en tur och returresa med SL, vilket motsvarar matpengar för en vuxen under en dag. Förköpta kuponger är förstås billigare men när man lever på försörjningsstöd är det svårt för många att orka planera framåt och våga köpa ett förköpshäfte när man kanske några dagar senare riskerar att stå utan pengar till medicin eller skolutflykter för sina barn. Särskilt utsatta kan ensamstående föräldrar vara, vilket främst drabbar kvinnor. Även möjligheten att låta preventivmedel och internetuppkoppling ingå i normen behöver utredas liksom möjligheten att skapa regler för bistånd till elkostnader som tar hänsyn till att hyresgästen inte råder över alla faktorer som påverkar elförbrukningen.

Ju fler vanliga levnadsomkostnader som ligger utanför normen ju mer detaljerad ansöknings- och beslutsprocess krävs och ju mer måste sökande "vända ut och in på sig" själva för att bevisa sitt behov. Vi vill med vår motion återknyta till de värderingar som låg bakom skapandet av en enhetlig norm. Syftet var att öka möjligheten till planering samt bespara sökande och handläggare en integritetskränkande och administrativt krävande ansökningsprocess för ganska vanliga levnadsomkostnader även för låginkomsttagare. För övrigt står det översynen fritt att ta upp andra aspekter utifrån syftet med denna motion.

Vi föreslår därför att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. En bred översyn görs av skälig levnadsnivå i staden, med hänsyn till den goda ekonomin, den ojämna servicen i stadsdelarna, stadens IT-satsningar samt den tekniska utvecklingen i övrigt.
2. Översynen ska ta hänsyn till barnperspektiv och genusperspektiv och särskilt beakta ensamstående föräldrar och deras barn samt långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.
3. En referensgrupp med intresseorganisationer exempelvis Makalösa föräldrar, Rädda Barnen samt BRIS erbjuds att följa arbetet.
4. En parlamentariskt sammansatt referensgrupp tillsätts för att följa arbetet.
5. SL-kortet återinförs i normen för dem som i övrigt har rätt till ekonomiskt bistånd.

Stockholm den 3 maj 2007

Ann-Margarethe Livh

Karin Rågsjö